

Nr 93.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1926 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny provinsialläkartaxa jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition, nr 75, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, begärt riksdagens yttrande över ett propositionen bilagt förslag till taxa för arvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, ävensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag; och har Kungl. Maj:t tillika meddelat, att Kungl. Maj:t, efter emottagande av riksdagens svar, vill företaga den slutliga prövningen av samma förslag och förordna om utfärdande av författning i ämnet.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehåft två motioner, väckta inom andra kammaren, den ena (nr 360) av herr *B. Morgård* m. fl. och den andra (nr 370) av herr *K. Magnusson* i Skövde.

I den förstnämnda motionen har hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition rörande ny provinsialläkartaxa, att i § 2 mom. 1 bestämmes, att vid enkel rådfrågning å läkarstation minimibeloppet sättes till en krona och arvodet för förnyelse av recept till 50 öre.

Till stöd för detta förslag har anförts följande:

»I samband med framläggandet av förslag till definitiv lönereglering för förste provinsialläkare och provinsialläkare (Kungl. Maj:ts prop. nr 74) har Kungl. Maj:t i proposition nr 75 till innevarande års riksdag begärt

riksdagens yttrande över bilagt förslag till ändringar i nu gällande taxa för arvode åt provinsialläkare för viss sjukvård och tjänsteförrättning.

Denna taxa antogs så sent som år 1918 och skilde sig från den förut gällande dels däri, att avgifterna bestämdes enligt graderad eller glidande skala, varvid graderingen i fråga om arvodet lades i läkarens hand, dels däri, att taxesatserna väsentligt höjdes. Såsom skäl för denna förändring beträffande avgiftsprincipen och de därmed för allmänheten följande förhöjda kostnaderna för läkarvård angavs nödvändigheten av ökade inkomster för provinsialläkarna, varigenom då rådande brist på tjänsteläkare väntades bliva hävd. Det förmenades nämligen, att denna inkomstförbättring av hänsyn till statens hårt betungade ekonomi ej borde taga form av förhöjning av den fasta lönen utan lämpligast kunde ske genom hårdare debitering av patientavgifterna.

I nu föreliggande proposition till lönereglering för provinsialläkarna föreslås en avsevärd löneökning, varigenom för det övervägande flertalet av nämnda tjänsteläkare slutlönen förhöjes med 1,580 kronor. Redan i skrivelse den 5 augusti 1925 hade medicinalstyrelsen emellertid framhållit, att någon svårighet att få de lediga ordinarie provinsialläkaretjänsterna besatta icke rådde, varigenom förut anförda skäl för en inkomstökning för det närvarande icke kunde anses föreligga.

Då detta oaktat jämte avsevärd löneförbättring nu även föreslås ny provinsialläkartaxa, innebärande i vissa avseenden anmärkningsvärd höjning av arvodesbeloppen vid konsultation av provinsialläkare, måste detta ingiva allvarliga betänkligheter. Den högtstående svenska läkarkåren är förvisso värd sin hederliga försörjning. Dess krav på ökade inkomster böra dock ej taga form av en skärpt beskattning av den sjukvårdsbehövande allmänheten. De mindre bemedlade kunna härigenom bringas ur stånd att söka en behövlig läkarvård, medan åtskilliga komma att finna vägen till kvacksalvaren lättare att gå, sedan läkartaxan höjts.

De väsentligaste höjningarna ha visserligen skett beträffande taxans maximibelopp, i fråga om vilka ökningen blivit så gott som allmän. I den mån dessa maximibelopp ej blivit de genomsnittliga prisen för läkarvården, skulle de likväl rättvisligen komma att uttagas av den ekonomiskt bättre situerade delen av allmänheten. Även här kunna förvisso med skäl starka betänkligheter mot en taxeförhöjning inställa sig, i synnerhet på den grund att inga uppgifter rörande den sannolika inkomststegring, vilken genom maximigränsens förhöjning kan förmodas inträda för provinsialläkarna, föreligger.

I ett avseende synes dock det framlagda taxeförslaget särskilt göra skäl för en bestämd kritik. Den avser förslaget om att nu gällande minimibelopp för arvode vid enkel rådfrågning å läkarstation må höjas från en krona till två kronor. Denna förhöjning kan visserligen synas ringa. Densamma kommer emellertid otvivelaktigt att huvudsakligen drabba den stora

massan av samhällets ekonomiskt minst bärkraftiga medlemmar, för vilka i synnerhet vid inträdd sjukdom och därmed ofta förbunden oförmåga till inkomstförvärv en merutgift av en krona måste verka betungande och måhända lända till ett undvikande av att söka erforderlig vård hos den legitimerade läkarkonsten. Samhället kan visserligen erbjuda läkarvård i vissa fall å fattigvårdens bekostnad. För många obemedlade torde fattigvård i detta hänseende likväl synas motbjudande. I varje fall bör en dylik beklaglig utveckling ej ske såsom en följd av att ökade inkomster skola beredas läkarna. Att märka härvidlag är också, att det i Kungl. Maj:ts prop. nr 76 äskade anslaget till lindring i de mindre bemedlade sjukvårdskostnader endast avser personer å landsbygden, boende minst en mil från läkare. Endast en ringa del av de obemedlade lärar kunna härigenom påräkna lindring i sina sjukvårdskostnader. Då maximibeloppet för enkel rådfrågning å läkarstation samtidigt föreslagits ökat till fyra kronor, synes utan höjning av minimibeloppet provinsialläkarnas krav å ökade praktikinkomster kunna tillfredsställas.

Dessa synpunkter gälla även den föreslagna ökningen av arvodet för förnyelse av recept utan särskild rådfrågning.»

I motionen nr 370 har föreslagits, att riksdagen för sin del måtte uttala,

att Kungl. Maj:t vid prövning av förslaget till ny provinsialläkartaxa icke måtte medgiva några avsevärda höjningar av nuvarande taxa;

att rätten till tilläggsarvode enligt § 8 mom. 2 bortfaller och

att likaledes rätten till tilläggsarvode enligt § 10 bortfaller.

Såsom motivering för detta förslag har anförts följande:

»I motion av undertecknad jämte herr Norman till 1918 års riksdag hemställdes i anledning av då föreliggande proposition om ändringar i provinsialläkaretaxan, att densamma måtte ändras därhän, att likhet i avgifter för läkarebesök måtte vinnas mellan från läkarens vistelseort fjärrboende och närboende. Läkarekostnaderna bli med hittills tillämpade taxor mycket betungande, där avstånden äro avsevärda, särskilt som till arvodet komma väsentligt fördyrade skjutskostnader. Visserligen har genom anslaget till lindring av mindre bemedlades läkarekostnader en viss lättnad vunnits, ehuru dess vinnande är förenad med så avsevärda besvär, att den icke i behövlig omfattning kommer till användning. Jag hyser därför fortfarande den uppfattningen, att en utjämning av arvodena till lika belopp oavsett avståndet till förrättningsplatsen vore mest rättvis och verksam, men med kännedom om svårigheterna att på grund av enskild motion få en dylik ändring genomförd nödgas jag avstå från yrkanden härutinnan.

Det måste emellertid verka beklämmande, att Kungl. Maj:t i till riksdagen överlämnade propositionen nr 75 funnit skäl föreligga att under nuvarande ekonomiska läge föreslå avsevärd höjning av läkaretaxan. Särskilt för landsbygdens talrika mindre bemedlade befolkning blir en höjning

särdeles kännbar, ty, som förut antytts, stannar kostnaden för läkarebesök ej vid blott arvode, utan därtill komma högst avsevärda kostnader för skjuts. Jag anser därför den av Kungl. Maj:t föreslagna taxehöjningen icke böra av riksdagen bifallas.

Den nuvarande taxan upptager för läkarebiträde vid förlossningar ett extra arvode utöver taxan av 5—25 kronor. Jag har förut i riksdagen vänt mig mot detta arvode, som alldeles oskäligt betungar mindre bemedlade hem, där alltid avsevärda ekonomiska bekymmer inträda vid åsyftade tillfällen. Redan biträde av barnmorskan medför avsevärda utgifter, förlusten av husmoderns arbetskraft för avsevärd tid och dess ersättande med annan drager kostnader förutom andra kostnader, som här ej behöva nämnas. Från talrika håll har till mig framförts beklagandet över denna mycket betungande rätt till extra arvode, och synes mig alla skäl tala för dess avskaffande.

Den i Kungl. Maj:ts proposition bibehållna rätten att beräkna tilläggsarvode vid rådfrågning nattetid synes mig böra utgå. Även om man beaktar läkares behov av och krav på nattvila, kan det icke vara någon och allra minst läkare obekant, att på kvällen och förnatten vanligen inträder en försämring i den sjukes tillstånd, vilken föranleder hämtning av läkare. Att under dessa omständigheter medgiva en ökning av taxan, synes mig i hög grad olämpligt.»

Det propositionen bilagda förslaget till läkartaxa framgår av följande sammanställning:

T a x a

för arvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, ävensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

A. För enskild sjukvård och på enskild begäran meddelade intyg.

§ 1.

na
bestäm-
melser.

1. Förste provinsialläkare, som till-
lika är provinsialläkare, provinsial-
extra provinsial- eller biträdande pro-
vinsialläkare eller vikarie för sådan
läkare äger att för enskild sjukvård,
som inom distriktet lämnas, ävensom
för intyg, som på enskild begäran med-
delas, erhålla arvode och i särskilda
fall reseersättning enligt här nedan
givna bestämmelser, där ej högre ar-
vode erbjudes.

2. När i denna taxa utrymmelämnas
för arvodets bestämmande inom an-
givna gränser, skall av läkaren hänsyn
tagas såväl till sjukdomsfallets natur
samt det arbete, läkaren därpå måst
nedlägga, som ock till den betalnings-
skyldiges förmåga att utgöra arvodet,
dock att av personer i ringa förmögen-
hetsvillkor under alla förhållanden en-
dast det lägsta beloppet må fordras.

1. Förste provinsialläkare, som till-
lika är provinsialläkare, provinsial-
eller extra provinsialläkare eller bi-
trädande förste provinsialläkaren i
Gotlands län eller vikarie för läkare,
som nu är nämnd, äger att för enskild
sjukvård, som inom distriktet lämnas,
ävensom för intyg, som på enskild be-
gäran meddelas, erhålla arvode och i
särskilda fall reseersättning enligt här
nedan givna bestämmelser, där ej högre
arvode erbjudes.

2. När i denna taxa utrymme lämnas
för arvodets bestämmande inom an-
givna gränser, skall av läkaren hänsyn
tagas såväl till sjukdomsfallets natur
samt det arbete, läkaren därpå måst
nedlägga, som ock till den betalnings-
skyldiges förmåga att utgöra arvodet,
dock att under alla förhållanden endast
det lägsta beloppet må fordras av per-
soner, som äro berättigade till stats-
bidrag enligt gällande bestämmelser
om lindring i mindre bemedlade pa-
tienters å landsbygden sjukvårds-
kostnader eller eljest äro i ringa för-
mogenhetsvillkor.

§ 2.

ode för
rådfråg-
ning.

1. Rådfrågas läkaren i sin bostad
eller annorstädes, utgår arvodet för
rådfrågingen, vare sig recept av lä-
karen meddelas eller icke, med 1—3

1. Rådfrågas läkaren i sin bostad
eller annorstädes, utgår arvodet för
rådfrågingen, vare sig recept av lä-
karen meddelas eller icke, med 2—4

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

kronor. För förnyelse av recept utan särskild rådfrågning utgör arvodet 50 öre.

2. Det i mom. 1 bestämda arvode för rådfrågning utgår icke vid sjukbesök, varom här nedan stadgas; och må, därest vid sjukbesök på avstånd från läkarens bostad, överskjutande en halv mil, läkaren rådfrågas av någon, som tillhör samma hushåll som den sjuke, arvodet härför utgå med ett belopp ej överstigande 1 krona.

kronor. För förnyelse av recept utan särskild rådfrågning utgör arvodet 1 krona.

2. Det i mom. 1 bestämda arvodet för rådfrågning utgår icke vid sjukbesök, varom här nedan stadgas; och må, därest vid sjukbesök på avstånd från läkarens bostad, överskjutande fem kilometer, läkaren rådfrågas av någon, som tillhör samma hushåll som den sjuke, arvodet härför utgå med 1—2 kronor.

§ 3.

Arvode för sjukbesök inom två kilometer.

1. För varje besök, som av läkaren på anmodan göres hos sjuk på avstånd ej överstigande två kilometer från läkarens bostad eller från annat ställe inom distriktet, där han uppehåller sig, utgår arvodet med 3—5 kronor.

2. Överstiger i fall, som i mom. 1 omförmäles, avståndet från läkarens bostad en kilometer och finnes farbar väg till den sjuke, skall läkaren med tjänlig skjuts befordras till och från sjukbesöket. Sker ej hämtning i sådant fall, vare läkaren berättigad till gottgörelse för utgift, som han haft för sin fortskaffning till och från stället.

1. För varje besök, som av läkaren på anmodan göres hos sjuk på avstånd ej överstigande två kilometer från läkarens bostad eller från annat ställe inom distriktet, där han uppehåller sig, utgår arvodet med 3—6 kronor.

§ 4.

Arvode för sjukbesök på avstånd utöver två kilometer.

Överstiger vid sjukbesök väglängden till den sjuke från läkarens bostad eller annat ställe inom distriktet, därifrån resan anträdes, två kilometer, utgår arvodet, för besök på avstånd ej överstigande en halv mil, med 5—7 kronor samt, för besök på längre avstånd, med ytterligare 2 kronor för varje överskjutande börjad halvmil intill fyra mil och därefter med 2 kronor för varje överskjutande börjad mil av väglängden till den sjuke, utan rätt för läkaren till särskilt arvode för återfärden.

Överstiger vid sjukbesök väglängden till den sjuke från läkarens bostad eller annat ställe inom distriktet, därifrån resan anträdes, två kilometer, utgår arvodet, för besök på avstånd ej överstigande fem kilometer med 5—8 kronor samt, för besök på längre avstånd, med ytterligare 2—3 kronor för varje påbörjad ny sträcka av fem kilometer av väglängden till den sjuke, utan rätt för läkaren till särskild ersättning för återfärden.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 5.

1. Till och från sjukbesök på avstånd överstigande två kilometer skall läkaren befordras med tjänlig skjuts, och må därtill användas även åkdon efter en häst, såvida åkdonet kan efter ortens sed såsom bekvämligt anses. Vill läkaren i stället för den hämtandes åkdon begagna eget lättare enbetsåkdon, vare han därtill berättigad.

2. Varder läkaren i fall, som i mom. 1 sägs, ej hämtad, har han att själv ombesörja sin befordran till och från stället med rätt att därför uppbära ersättning efter skjuts med en häst jämte åkdonslega efter 35 öre för milen.

1. Till och från sjukbesök på avstånd överstigande två kilometer skall läkaren befordras med tjänlig skjuts, och må därtill användas även åkdon efter en häst, såvida åkdonet kan efter ortens sed anses såsom bekvämligt. Då läkaren hämtas med hästskjuts, må han begagna eget lättare enbetsåkdon i stället för den hämtandes åkdon.

2. Varder läkaren i fall, som i mom. 1 sägs, ej hämtad, har han att själv ombesörja sin befordran till och från stället med rätt att därför uppbära gottgörelse enligt allmänna rese-reglementet.

§ 6.

1. Begagnar läkaren, där han ej med skjuts befordras, för resa vid sjukbesök på avstånd, överstigande två kilometer, eller för del av sådan resa, järnväg eller ångfartyg, eller måste vid besök på sådant avstånd vägen eller någon del därav tillryggaläggas på båt, till häst eller till fots, skall arvodet för besöket beräknas efter den tid, som för färden åtgår, sålunda att arvodet utgår med 2 kronor 50 öre för varje börjad timme, intill tio timmar, och för längre tid med 1 krona 50 öre för varje börjad timme, dock att arvodet för sådan resa icke i något fall må understiga 5 kronor; skolandet denna beräkningsgrund tillämpas jämväl om skjuts jämte något av nu nämnda fortskaffningssätt användes. Vid bestämmandet av den tid, som för färden åtgått, inberäknas även den tid, läkaren måst under färden avvakta järnvägs- eller ångfartygslägenhet; ägande dock den betalningsskyldige att, där han vill undgå kostnaden

1. Begagnar läkaren annat färdmedel än skjuts för resa vid sjukbesök på avstånd, överstigande två kilometer, eller för del av sådan resa, skall arvodet för besöket beräknas efter den tid, som för färden åtgår, sålunda att arvodet utgår med 2,50—3,50 kronor för varje börjad timme, dock att arvodet för sådan resa icke i något fall må understiga 5 kronor. Vid bestämmandet av den tid, som för färden åtgått, inberäknas även den tid, läkaren måst under färden avvakta järnvägs-, fartygs- eller spårväglägenhet; ägande dock den betalningsskyldige att, där han vill undgå kostnaden för väntetid under hemfärden, själv ombesörja läkarens fortskaffning till hans hem. Däremot inberäknas icke den tid, som åtgår för nattlogi, som i mom. 2 sägs.

(Nuvarande lydelse.)

för väntetid under hemfärden, själv ombesörja läkarens forskaffning till hans hem. Däremot inberäknas icke den tid, som åtgår för nattlogi, som i mom. 2 sägs.

2. Vid resa, varom i denna paragraf förmåles, tillkommer läkaren utom arvode även reseersättning för färd på järnväg efter avgift för plats i första klassens vagn och för färd på ångfartyg efter avgift för enkel hyttplats eller, när hytt ej förekommer, en salongsplats; börande, därest läkaren måste själv ombesörja färd med båt, häst eller skjuts, honom ersättas stadgad eller, där taxa icke finnes, betingad lega. Har läkaren haft utgift för transport av reseffekter eller, vid sjukbesök på avstånd överstigande 4 mil, för nattlogi, skall sådan utgift honom gottgöras.

(Föreslagen lydelse.)

2. Vid resa, varom i denna paragraf förmåles, tillkommer läkaren utom arvode även resekostnadsersättning enligt allmänna resereglementet. Har läkaren haft särskild utgift för transport av instrument eller annan icke personlig utrustning eller, vid sjukbesök på avstånd överstigande 40 kilometer, för nattlogi, skall sådan utgift gottgöras honom.

§ 7.

Ersättning
för flera
sjukbesök
under en
resetur.

1. Varder läkaren under resa för ett sjukbesök anmodad att efter besöket med avvikande från eller fortsättning av vägen besöka annan sjuk, skall för varje sådant ytterligare sjukbesök arvode, efter de i § 3 mom. 1 och § 4 stadgade grunder, utgå såsom för ny resa, beräknad efter väglängden från den nya vägens början till den sjukes bostad; och vare den, som kallat läkaren till det senare besöket, skyldig att, vid avvägen eller där den nya vägen börjar, hämta läkaren samt ombesörja hans hemfärd.

2. Skall, då flera sjukbesök i ett sammanhang företagas, läkarens arvode, enligt vad i § 6 sägs, för något eller några av besöken beräknas efter tid, gäller samma beräkningsgrund för hela reseturen; skolande arvodet mellan de betalningsskyldiga fördelas efter den tid, som åtgått för färden till och från varje särskilt sjukbesök, och svare var för den hämtningsskyldighet eller reseersättning, som efter ovan stadgade grunder på honom belöper.

§ 8.

Särskilt
arvode för
special-
undersök-
ningar och
för barn-
förloss-
ning.

1. För nedan angivna undersökningar, vilka må utföras endast efter överenskommelse med patienten, skola utöver förut stadgade arvode och reseersättning, där sådan ifrågakommer, följande arvoden erläggas:

1. För nedan angivna undersökningar, vilka må utföras endast efter överenskommelse med patienten, skola utöver förut stadgade arvode och reseersättning, där sådan ifrågakommer, följande arvoden erläggas:

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

för undersökning å magsaft kr. 3—5,	för undersökning å magsaft kr. 3—7: 50
för undersökning mera tids- ödande å urin » 2—3,	» undersökning mera tidsödande å urin » 2—4: 50
för provning å njurfunktionen » 5,	för provning å njurfunk- tionen » 5,
» undersökning å blod » 3—5,	för undersökning å blod » 3—7: 50
» » » bakterier » 3—5,	» » » bak- terier » 3—7: 50
» » » avföring » 3—5,	» » » avfö- ring » 3—7: 50
» » av ögats brytningsförhållanden » 1—5,	» » av ögats brytningsförhållanden » 1—7: 50
	för annan detaljundersök- ning, som tar läkarens tid och sakkunskap särskilt i anspråk kr. 2—7: 50

2. För läkarens biträde vid barnförlossning skall, utöver stadgade arvode och reseersättning, där sådan ifrågakommer, betalas ytterligare arvode från och med 5 kronor till och med 25 kronor.

§ 9.

Särskilt
e för
besiktning
å levande
person
m. m.

1. För besiktning avlevande person för utrönande av sinnesbeskaffenhet jämte däröver utfärdad attest njute läkaren ett arvode av 10 kronor. För annan besiktning å levande person jämte attest däröver utgår arvodet med 3 kronor, där ej annat arvode är särskilt stadgat.

1. För besiktning avlevande person för utrönande av sinnesbeskaffenhet jämte däröver utfärdad attest njute läkaren ett arvode av 20 kronor. För annan besiktning å levande person jämte attest däröver utgår arvodet med 5 kronor, där ej annat arvode är särskilt stadgat.

2. För utfärdande av sådant intyg om dödsorsaken, som omförmäles i 3 § under b) av kungörelsen den 14 september 1917 (nr 659) angående villkor för eldbegängelse, njute läkaren i arvode 10 kronor.

3. Har vid besiktning, som i denna paragraf är sagd, resa erfordrats, åtnjute läkaren dessutom arvode och reseersättning såsom för sjukbesök är stadgat.

§ 10.

Förhöjt
ode för
rvård
der viss
tid.

1. Anlitas läkaren under tiden mellan klockan 11 e. m. och klockan 8 f. m. eller faller resa för sjukbesök eller del av resan inom samma tid, utgår arvodet för rådfrågning med 50 procent förhöjning och för sjukbesök med förhöjning av 1 krona för varje

1. Anlitas läkaren under tiden mellan klockan 11 e. m. och klockan 8 f. m. eller faller resa för sjukbesök eller del av resan inom samma tid, utgår arvodet för rådfrågning och undersökning med 50 procent förhöjning och för sjukbesök med förhöjning

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

börjad timme, som under ovan an- av 1—2 kronor för varje börjad timme, givna tid för besök eller resa åtgått. som under ovan angivna tid för besök eller resa åtgått.

2. Förhöjning, som nu är sagd, äger dock icke rum, då fråga är om bi-träde vid barnförlossning.

§ 11.

Läkarvård, som av kommun för vissa fattiga eller mindre bemedlade betalas. 1. Har kommun enligt därom av kommunalnämndsordförande utfärdat intyg åtagit sig att betala läkarvård för vissa fattiga eller mindre bemedlade medlemmar av kommunen, må dock resa för sjukbesök på kommunens bekostnad av läkaren företagas, utom i trängande fall, endast såvida medgivande därtill av kommunalmyndigheten lämnats. 2. För likvids erhållande i fall, varom i denna paragraf sägs, äger läkaren att, med bifogande av lämnade intyg, kvartalsvis till kommunalmyndigheten ingiva räkning å läkaren tillkommande arvode och reseersättning.

§ 12.

Enskildas betalnings-skyldighet enligt denna taxa. Arvode och reseersättning enligt denna taxa, vilka skola av enskild person gäldas, åligger det den sjuke eller den, som för dennes vård och underhåll ansvarar, eller den, som eljest för annan person anlitat läkaren, att vid denna taxa. fordran erlægga.

§ 13.

Handräckning för betalningens utbetalande. Tredskas den betalningsskyldige att erlægga arvode eller reseersättning enligt denna taxa, njute läkaren för utbekommande därav handräckning hos överexekutor, där läkaren styrker, att räkning å beloppet blivit minst fjorton dagar före ansökningens ingivande till överexekutor tillställd den betalningsskyldige.

B. För tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag.

§ 14.

Ersättning för tjänstförrättning i allmänhet. För tjänstförrättning, som för allmän hälso- eller sjukvård av förste provinsialläkare, som icke tillika är provinsialläkare, ävensom av de i § 1 omförmälda läkare på grund av gällande instruktion eller myndighets uppdrag utföres å ställe på längre avstånd från läkarens bostad än två kilometer, utgår ersättning efter den klass i gällande resereglemente, som är för provinsialläkare bestämd, men för tjänstförrättning, utförd på avstånd. För tjänstförrättning, som för allmän hälso- eller sjukvård av förste provinsialläkare, av biträdande förste provinsialläkare, ävensom av nu ej angivna, i § 1 omförmälda läkare på grund av gällande instruktion eller myndighets uppdrag utföres å ställe på längre avstånd från läkarens bostad än två kilometer, utgår resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, men för tjänstförrättning utförd på avstånd

(Nuvarande lydelse.)

ej överstigande två kilometer från hans bostad, utgår, där ej för vissa tjänstförrättningar särskilt arvode, enligt vad i § 15 sägs, är bestämt, ersättning med 5 kronor i dagtraktamente, utan rätt för läkaren att beräkna reseersättning.

(Föreslagen lydelse.)

ej överstigande två kilometer från hans bostad utgår, där ej för förrättningen annat arvode, enligt vad i § 15 sägs, är bestämt, arvode med 10 kronor för dag, utan rätt för läkaren att beräkna resekostnads- eller traktamentsersättning.

§ 15.

ttning
för vissa
tjänstför-
tninggar.

1. För nedannämnda tjänstförrättningar tillkommer läkaren, jämte ersättning enligt gällande resereglemente, där sådan jämlikt § 14 ifrågakommer, arvode med följande belopp:

för rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp, med protokoll och utlåtande i två utskrifter 20 kronor;

för undersökning till upptäckande av arseniksyrlighet i fast form, jämte protokoll i två utskrifter... 5 kronor;

för undersökning av levande person till utrönande av hans sinnesbeskaffenhet, jämte utlåtande i två utskrifter 10 kronor;

samt för annan undersökning eller besiktning å levande person eller personer, jämte utlåtande i två utskrifter 5 kronor; beroende likväl dessa arvodens åtnjutande på de till förrättningen hörande handlingars godkännande vid den granskning, de i medicinalstyrelsen äro underkastade.

2. För besiktning av död människas kropp och avgivande av sådant yttrande om dödssättet, som omför-

1. För nedannämnda tjänstförrättningar tillkommer läkaren, jämte resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, arvode med följande belopp:

för rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp, med protokoll och utlåtande i två utskrifter 40 kronor;

för undersökning till upptäckande av arseniksyrlighet i fast form, jämte protokoll i två utskrifter... 5 kronor;

för undersökning av levande person till utrönande av hans sinnesbeskaffenhet, jämte utlåtande i två utskrifter 20 kronor;

för undersökning av levande persons sinnesbeskaffenhet i rättsmedicinskt syfte jämte utlåtande i två utskrifter 70 kronor;

samt för annan undersökning eller besiktning å levande person eller personer, jämte utlåtande i två utskrifter 5—25 kronor; beroende likväl dessa arvodens åtnjutande på de till förrättningen hörande handlingars godkännande vid den granskning, de i medicinalstyrelsen äro underkastade och beträffande det ovan sist omnämnda arvodet jämväl på dettas godkännande av medicinalstyrelsen.

2. För besiktning av död människas kropp och avgivande av sådant yttrande om dödssättet, som omför-

(Nuvarande lydelse.)

mäles i 3 § under c) av kungörelsen den 14 september 1917 angående villkor för eldbegängelse, utgår arvode med 10 kronor jämte ersättning enligt gällande resereglemente, där sådan jämlikt § 14 ifrågakommer.

(Föreslagen lydelse.)

mäles i 3 § under c) av kungörelsen den 14 september 1917 (nr 659) angående villkor för eldbegängelse, utgår arvode med 10 kronor jämte resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente.

3. Verkställes skyddskoppypmpning å ympnings- eller besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, skall, där ersättning till ympare eller besiktningsförrättare enligt lagen om skyddskoppypmpning den 2 juni 1916 skall gäldas av statsmedel, ersättningen utgå med 75 öre för varje ympad person och med 25 öre för varje besiktigad person, jämte resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente.

§ 16.

Betalnings-
skyldighet
för tjänst-
förrätt-
ningar.

För tjänstförrättning, varom i §§ 14 och 15 sägs, utgår ersättning av statsmedel, där ej annorlunda är i särskild författning bestämt.

Utskottets
yttrande.

Såsom utskottet i sitt tidigare denna dag avgivna utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående definitiv lönerreglering för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. m. anført, har utskottet med hänsyn till det nära samband, nämnda proposition äger med den nu föreliggande, i ett sammanhang till prövning förehaft propositionerna i fråga. Utskottet vill ock erinra därom, att, då utskottet ansett sig böra tillstyrka, att provinsialläkarnas löner fastställdes på sätt Kungl. Maj:t ifrågasatt, utskottet uttalat, att utskottet icke kunde förorda, att jämkningar i provinsialläkartaxan vidtoges i den omfattning, Kungl. Maj:t föreslagit.

Enligt vad den nu ifrågavarande propositionen utvisar, har till grund för det framlagda förslaget till ny provinsialläkartaxa lagts ett av 1916 års provinsialläkardistriktkommitté uppgjort förslag i ämnet och hava medicinalstyrelsen, rikets länsstyrelser och förste provinsialläkarna ävensom 1902 års lönerregleringskommitté avgivit yttranden i frågan. Medan medicinalstyrelsen, länsstyrelserna och förste provinsialläkarna i stort sett tillstyrkt förslaget, hava åter reduceringar av de ifrågasatta taxebeloppen i rätt stor utsträckning förordats av lönerregleringskommittén. I vad dessa reduceringar gälla minimibeloppen för arvoden för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, hava desamma synts departementschefen befogade. De nuvarande minimibeloppen skulle alltså bibe-

hållas oförändrade utom i ett avseende, nämligen för arvodet vid enkel rådfrågning å läkarstationen, vars minimibelopp föreslagits att höjas från 1 krona till 2 kronor. Till departementschefens, av löneregleringskommittén förordade förslag i nu berörda hänseende har utskottet ansett sig böra ansluta sig, dock att utskottet icke funnit skäl förebragta för en förhöjning av minimiarvodesbeloppet vid enkel rådfrågning å läkarstationen. Detta belopp torde sålunda jämväl hädanefter böra utgöra 1 krona. Likaså synes utskottet arvoden för förnyelse av recept utan särskild rådfrågning samt för rådfrågning av någon, som tillhört samma hushåll som den sjuke, vid besök av läkaren på avstånd från läkarens bostad, överstigande fem kilometer, böra bibehållas vid nu fixerade belopp. I förstnämnda hänseende överensstämmer sålunda utskottets ståndpunkt med det yrkande, som framställts i motionen II: 360.

Det föreliggande förslaget går vidare ut på ett bibehållande av den s. k. glidande taxan, innebärande frihet för läkaren att i vissa fall bestämma sitt arvode inom vissa angivna gränser. På anförda skäl har nu departementschefen emellertid ifrågasatt, att, med undantag för arvodet för biträde vid förlösnings-, arvodesbeloppens maximum skulle undergå höjningar med belopp av olika storlek. I betraktande av de fasta avlöningsförmåner, utskottet för provinsialläkarna tillstyrkt och då enligt utskottets mening de maximibelopp, som nu äro stadgade, måste anses utgöra skäligen ersättning för läkarens arbete, har utskottet dock ansett sig böra stanna för att maximibeloppen bibehållas oförändrade. I sammanhang härmed må erinras, att i det föreliggande förslaget ett allmänt stadgande i § 8 mom. 1 föreslagits av innebörd, att för varje annan i sagda moment ej omförd detaljundersökning, som tar läkarens tid och sakkunskap särskilt i anspråk, arvode skulle erläggas med 2 kronor—7 kronor 50 öre. Mot tillägget i fråga har utskottet icke haft annan erinran än att maximibeloppet syntes utskottet böra fixeras till 5 kronor.

Därest vid sjukbesök väglängden till den sjuke från läkarens bostad eller annat ställe inom distriktet, därifrån resan anträdades, överstiger två kilometer, utgår arvodet för närvarande enligt § 4 i taxan för besök på avstånd ej överstigande en halv mil med 5—7 kronor samt för besök på längre avstånd med ytterligare 2 kronor för varje överskjutande börjad halvmil intill fyra mil och därefter med 2 kronor för varje överskjutande börjad mil av väglängden till den sjuke utan rätt för läkaren till särskilt arvode för återfärden. Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle arvodet utgå för besök på avstånd ej överstigande fem kilometer med 5—8 kronor samt för besök på längre avstånd med ytterligare 2—3 kronor för varje påbörjad ny sträcka av fem kilometer av väglängden till den sjuke, likaledes utan rätt för läkaren till särskild ersättning för återfärden. Den nuvarande bestämmelsen att vid längre resor ersättningen skall utgå med högre belopp per mil för kortare avstånd än för längre synes ock utskottet ur läkarens synpunkt otillfredsställande. En kortare resa är givetvis långt mindre ansträngande för läkaren än en längre och

en långvarig resa kan självfallet ej sällan medföra minskning i inkomster av praktik. Billighetsskäl synes utskottet för den skull tala för att åtminstone samma beräkningsgrund tillämpas beträffande den längre som beträffande den kortare resan. Att i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit, maximiarvodet för besök ej överstigande fem kilometer skulle höjas till 8 kronor, har utskottet dock icke ansett sig kunna förorda. Enligt utskottets mening torde det nu gällande maximiarvodet böra bibehållas oförändrat och ersättningen för besök på längre avstånd, med hänsyn särskilt till de nuvarande möjligheterna att färdas med motorfordon, kunna begränsas till 40 öre för varje påbörjad kilometer, dock utan rätt för läkaren till särskild ersättning för återfärden.

I nu gällande bestämmelser uti § 6 mom. 1, som avse ersättning för sjukbesök, i de fall ersättningen beräknas efter tid, förekommer en liknande beräkning som i § 4, varigenom arvodet vid färd intill tio timmar utgår efter förmånligare grunder än för tid därutöver. Av enahanda skäl, som anförts ifråga om bestämmelserna i § 4, finner sig utskottet böra tillstyrka, att arvodet må oberoende av den använda tidens längd utgå med 2 kronor 50 öre för varje börjad timme, dock att arvodet för sådan resa icke i något fall må understiga 5 kronor. Däremot kan utskottet icke tillstyrka någon förhöjning därutöver av arvodet enligt sagda moment. I denna del ansluter sig alltså utskottets ståndpunkt till 1902 års löne-regleringskommittés förslag i ämnet.

I § 9 av nu gällande taxa stadgas, att för besiktning av levande person för utrönande av sinnesbeskaffenhet jämte däröver utfärdad attest läkaren må åtnjuta ett arvode av 10 kronor. För annan besiktning å levande person jämte attest däröver utgår arvodet med 3 kronor, där ej annat arvode är särskilt stadgat. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle ifrågavarande arvoden nu höjas till 20 respektive 5 kronor. Löne-regleringskommittén har för sin del icke kunnat tillstyrka större höjning av arvodet för besiktning av levande person för utrönande av sinnesbeskaffenhet än till 15 kronor, varemot kommittén icke funnit något att erinra emot, att det i nu ifrågavarande mom. omförmälda arvodet för annan besiktning å levande person höjes på sätt Kungl. Maj:t föreslagit. Till löne-regleringskommitténs ståndpunkt i denna del ansluter sig ock utskottet.

Enligt § 10 av den nu gällande taxan må arvodet för sjukbesök, därest detsamma infaller under tiden mellan kl. 11 e. m. och kl. 8 f. m., utgå med 1 kronas förhöjning för varje börjad timme, som under angivna tid för besök eller resa åtgått. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle nu arvodet ifråga bestämmas till 1—2 kronor. Enligt utskottets mening torde emellertid någon ändring i storleken av ifrågavarande arvode icke böra vidtagas utan synas de nu gällande bestämmelserna i ämnet böra bibehållas oförändrade. Det motionsvis väckta yrkandet om borttagande av nu ifrågavarande tilläggsarvode kan utskottet alltså icke tillstyrka. Utskottet vill erinra om, att enahanda vid 1918 års lagtima riksdag motionsvis väckt yrkande av riksdagen avslogs.

Uti § 15 angivas arvodena för vissa tjänsteförrättningar. Kungl. Maj:t har nu föreslagit en höjning av så gott som samtliga belopp, varjämte särskilt arvode upptagits för undersökning av levande persons sinnesbeskaffenhet i rättsmedicinskt syfte jämte utlåtande därutöver. De sålunda föreslagna nya arvodesbeloppen har utskottet icke kunnat undgå att finna väl högt tilltagna. Utskottet, som funnit de av löneregleringskommittén föreslagna beloppen för nu ifrågavarande arvoden i allmänhet väl avvägda, får tillstyrka, att beloppen ifråga bestämmas på följande sätt:

för rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp, med protokoll och utlåtande i två utskrifter, 40 kronor;

för undersökning till upptäckande av arseniksyrlighet i fast form, jämte protokoll i två utskrifter, oförändrat belopp, 5 kronor;

för undersökning av levande person till utrönande av hans sinnesbeskaffenhet, jämte utlåtande i två utskrifter, 15 kronor;

för undersökning av levande persons sinnesbeskaffenhet i rättsmedicinskt syfte, jämte utlåtande i två utskrifter, 60 kronor;

samt för annan undersökning eller besiktning å levande person eller personer, jämte utlåtande i två utskrifter, 5—15 kronor.

De förslag till ändringar i läkartaxan, Kungl. Maj:t i övrigt framlagt, hava icke givit utskottet anledning till erinran. Härav följer att utskottet icke kunnat tillstyrka det motionsvis väckta yrkandet om borttagande av rätt till tilläggsarvode enligt § 8 mom. 2. Enahanda yrkande, som motionsvis förelades 1918 års lagtima riksdag, avslogs ock av riksdagen.

Utskottet vill slutligen hava uttalat önskvärldheten av att innehållet av provinsialläkartaxans bestämmelser genom lämpliga anordningar, så långt möjligt är, bekantgöras för allmänheten.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och herr Magnussons i Skövde ovanberörda motion (II: 370) samt med bifall till herr Mogårds m. fl. förenämnda motion (II: 360) må förklara, att riksdagen för sin del finner gällande taxa för arvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, ävensom för tjänsteförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag, böra, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit ändras; dock med de jämkningar utskottet härovan förordat.

Stockholm den 23 april 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, J. G. Walles, J. Jeansson, G. Kobb, A. R. Rooth, C. A. Carlsson* i Gävle och *D. A. Petrén*;
från andra kammaren: herrar *K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergs-
torp, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *J. Jönsson* i Revinge, *O. Nilsson* i Örebro,
B. F:son Holmgren, J. Olofsson i Digernäs och *O. Andersson* i Höör.
